

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an .10 coroane " " " " pe 1/2 an. 5 " România și străinătate pe an 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "	Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“ iară banii de prenumerațiune și inserțiuni al ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
---	--	--

PARTEA OFICIALĂ

Regulament

pentru administrarea afacerilor episcopesci

(Fine)

C. Sinodul parohial

§. 22. Sinodul parohial formează organul superior de administrare și control în toate afacerile episcopesci ale parohiei.

§. 23. În special și în conformitate cu statutul organic și dispozițiunile de față, agendele sinodului parohial sunt:

- a) Revisiunea inventariului averilor din parohie.
- b) Esaminarea și primirea proiectelor comitetului parohial relative la edificarea, repararea sau inzestrarea bisericeii, școalei, casei parohiale și a altor edificii bisericesti, scolare și fundamentale.
- c) Esaminarea și primirea proiectelor comitetului parohial relative la înființarea și susținerea fondurilor destinate spre scopuri bisericesti, scolare și fundamentale.
- d) Esaminarea și primirea proiectelor comitetului parohial relative la dotațiunea parohului, capelanului, diaconului, profesorilor, învățătorilor și a celuilalt personajiu trebuincios.
- e) Esaminarea și primirea proiectului de buget, precum și a proiectului de repartiziuni, prezentat prin comitetul parohial.
- f) Revisiunea și încuviințarea rațiociniului episcopesc.
- g) Deciderea asupra propunerilor comitetului parohial relative la cumpărarea, vânzarea sau însărcinarea averilor imobile ale parohiei.
- h) Esaminarea și deciderea asupra propunerilor comitetului, cari privesc bunăstarea și progresul economic al parohiei.
- i) Priveghiarea, ca epitropia și comitetul parohial să-și împlinescă toate datorințele conform

stat. org. și în înțelesul regulamentelor sau statutelor în vigoare.

l) Esaminarea și încuviințarea proiectelor de statute speciale prezentate de comitetul parohial pentru administrarea averilor și a venitelor parohiei.

m) Subșternerea din oficiu a tuturilor deciziunilor proprii luate în obiectele aici înșirate la senatul episcopesc al consistoriului, spre revisiune și aprobare.

Subșternerea se face prin oficiul parohial pe calea oficiului protopresbiteral.

§. 24. Se enunță, că în toate casurile, când venitele normale și eventual contribuiriile benevole nu sunt suficiente pentru acoperirea cheltuielilor bugetare, lipsa se suplinesce prin repartiziune asupra credincioșilor.

Drept bază la repartiziuni servește numărul parohianilor și de regulă darea directă de stat, iar în comune urbane și deosebitele stări sociale și de venituri speciale.

§. 25. Toate averile și venitele, precum și cassa parohială se administrează conform stat. organic și în deosebi în înțelesul statutelor locale aprobate prin sinodul parohial și consistoriul eparhial, sau în lipsa unui asemenea statut se administrează în sensul regulamentelor și dispozițiunilor consistoriului eparhial.

III. Afacerile episcopesci în protopresbiterat

§. 26. Avera fondurilor și fundațiunilor tractului protopresbiteral se administrează conform normelor și dispozițiunilor stabilite în capitolul II. al regulamentului de față.

În toate afacerile episcopesci ale protopresbiteratului, sinodul, comitetul și epitropia protopresbiterală au aceleași drepturi și aceleași datorințe, și preste tot acelaș cerc de activitate, precum și aceeaș responsabilitate materială, ce o au aceste corporațiuni în parohie.

§. 27. În cas, când venitele nu sunt suficiente pentru acoperirea trebuințelor comune ale tractului protopresbiteral în rëndul bugetului proiectat de comitetul, votat de sinodul protopresbiteral, și aprobat de consistoriul eparhial, se enunță, că lipsa se acopere din contribuțiile parohiilor aparținătoare protopresbiteratului în măsură proporționată.

VI. Afacerile episcopesci în eparhie

§. 28. Averele, toate fondurile și fundațiile proprii ale eparhiei, sau cari sunt puse sub îngrijirea eparhiei, se administrează prin senatul episcopesc al consistoriului eparhial sub controlul și inspecțiunea sinodului eparhial.

§. 29. Senatul episcopesc administrează toate averile, fondurile și fundațiile eparhiei pe temeiul dispozițiilor și cu toate drepturile și datorințele cuprinse în §§-ii 132 — 137 din statutul organic și în sensul regulamentelor sau statutelor speciale deja create, sau cari se vor crea în fie-care eparhie prin sinodul eparhial între marginile acestui regulament.

În consecință și în conformitate cu dispozițiile din §§-ii 87, 96 și 132 ai statutului organic, se enunță și se recunoaște dreptul fie-cărei eparhii de a vota în cadrul dreptului său de autonomie și în mod definitiv regulamente, sau statute speciale, norme și instrucțiuni atât pentru administrarea tuturor averilor și a cassei eparhiale, cât și pentru administrarea averilor și caselor parohiale și protopresbiterale pe lângă aprobare din partea sinodului, respective a consistoriului eparhial.

§. 30. În casuri de urmărire contra membrilor asesori ai senatului episcopesc pentru daune cauzate în averea eparhiei prin neglijențe sau culpositatea lor, precum și pentru daunele cauzate în averile parohiei și a protopresbiteratelor prin neglijența controlului și inspecțiunii datorite, membrii asesori judecați prin consistoriul eparhial la restituirea daunelor au drept de apelată la consistoriul metropolitan în termen de 14 zile, susținându-se și garantându-se însă și până la deciderea definitivă a cauzei toate drepturile de asigurare a daunelor pe cale județială civilă în favorul cassei contra persoanelor aflate culpabile.

Aceste dispozițiuni se aplică și în toate casurile de restituire a daunelor cauzate în averea parohiilor și a protopresbiteratelor prin administrare necorectă, neglijență sau culpositate a membrilor comitetului sau episcopiei parohiale și protopresbiterale, cari de asemenea au drept de apelată la consistoriul metropolitan contra judecării consistoriului eparhial ca senat episcopesc, prin carea sunt declarați vinovați și judecați la restituirea daunelor în favorul cassei parohiale sau protopresbiterale.

Afară de casurile apelabile în sensul regulamentului present, în toate celelalte afaceri episcopesci

și de administrare a tuturor averilor eparhiei, protopresbiteratelor și a parohiilor senatul episcopesc al consistoriului eparhial ca organ administrativ și judecătoresc decide în mod final, cu eschiderea a ori-ce drept de apelată.

§. 31. Pe lângă sfera sa de activitate normată în §-ii 132 — 136 și în conformitate cu dispozițiunea din stat. org. §. 7., senatul episcopesc al consistoriului are dreptul și datorința de revisiune și aprobare, eventualmente de respingere sau modificare a tuturor deciziunilor sinodului parohial și protopresbiteral, aduse în formă legală în toate cesțiunile de administrare a averii și cassei parohiale și protopresbiterale, cari în sensul regulamentului present sunt avisate la competența sa, în special și compete dreptul de revisiune și aprobare a inventariului, a rațiociniilor anuale și a proiectelor de buget ale parohiilor și protopresbiteratelor.

Spre acest scop inventariul, rațiociniile și proiectele de buget se subștern în fie-care an din oficiu la senatul episcopesc eparhial spre revisiune și aprobare.

În cas de neglijență sau de întârziare nejustificată a acestei subșterneri, senatul episcopesc eparhial are dreptul și datorința, de a ordina și efectuul cele de efectuit prin un comisariu al său esmis pe speșele organelor sau corporațiunilor neglijente.

§. 32. Afându-se în ordine, senatul episcopesc aprobă inventariul rațiociniilor și proiectul de buget și totodată dă absolutoriul comitetului și episcopiei parohiale și protopresbiterale.

§. 33. Consistoriul eparhial, ca senat episcopesc, scontează casele parohiale prin protopresbiter de câte ori acesta vizitează parohiile, necondiționat însă protopresbiterul este îndatorat, să sconteze cassa parohială cel puțin odată în an.

Afară de aceasta, acelaș consistoriu are drept să sconteze casele parohiale și protopresbiterale prin un esmis din sinul său sau prin alt comisariu, de câte ori află și crede, că este de lipsă scontrarea.

V. Afacerile episcopesci în metropolie

§. 34. Averele, fondurile, fundațiile și toate venitele metropoliei le administrează consistoriul metropolitan, ca senat episcopesc, sub controlul și inspecțiunea congresului național-bisericesc pe baza statutului organic, a concluserilor, regulamentelor, sau statutelor speciale, votate, sau cari se vor vota spre acest scop prin congresul național-bisericesc

§. 35. Totodată consistoriul metropolitan ca senat episcopesc decide în ultima instanță, cauzele episcopesci din parohie, protopresbiterat și eparhie, în cari este admisă apelabilitatea, și cari sunt enumerate în §. 30 din regulamentul de față.

§. 36. Între altele, în administrarea averii și a tuturor afacerilor episcopesci dela metropolie, servesc de normă și pentru senatul episcopesc metro-

politian toate dispozițiunile prescrise pentru senatul episcopesc eparhial.

Dispozițiuni transitorie

§. 37. Regulamentul present intră în vigoare la 1 Ianuarie, 1898.

Totodată la acest termin es din valoare toate regulamentele, normativile și alte instrucțiuni metropolitane sau eparhiale contrare cu dispozițiunile din regulamentul de față.

Nr. 107 Congr. 1897.

Votat de congresul național-bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, în ședința din 10/22 Octomvre, 1897.

Miron Romanul m. p.,
arhiepiscop și metropolit.

Mateiu Voileanu m. p.
notariu general congregual.

PARTEA NEOFICIALĂ

Cestiunea conferințelor*)

Cauza înființării conferințelor preoțesci au fost adese obiectul de discuție în jurnalistica noastră bisericească, una că timpul și împrejurările reclamă aceasta imperios, alta că lipsa de ele se simte mai mult pentru viitoriu, căci se recer consfătuiri, se recer multe desluciri reciproce cu privire la uneltirile, ce se pregătesc din multe părți contra noastră.

Durere însă că acestea toate s'au discutat fără nici un rezultat de câțiva frați cu tragere de inimă pentru cauză, ceialalți tac tăcerea pescelui și sunt prea îndestulați cu soartea.

Lipsele, neajunsurile și durerile noastre, cred, că sunt destul de temeinice și înverdate așa, că nu mai sufăr amănare pentru discuție, și aceasta cu atât mai mult, că însși reuvoitori nostri cunoscându-le temeinicia vreau să se folosească de ocaziune, ca quasi ajuturându-ne să-și facă lor un și mai mare bine.

Pentru înființarea conferințelor preoțesci am consultat pre lângă părerea altor frați și capete luminate, oameni din cler cu mai multă carte ca noi preoțimea rurală, și toți după esperințele făcute au ajuns la aceea convingere, că între împrejurările actuale ar fi imposibil o consfătuire măcar, necum o probă de înființare a acelor conferințe. Causa ce este drept nu s'a motivat, însă sunt firm convins, că puternice tre-

*) Deși nu suntem întru toate de parerea parintelui Iana, publicăm acest articol pe lângă observarea, că articole în cestiunea conferințelor preoțesci am primit mai multe. „Biserica și școala“ din Arad încă se ocupă cu această cestiune. *Red.*

bue să fie motivele, ce au îndemnat pre acei venerați bărbați la părerea, ce ș-au făcut-o.

Fiind-că însă cauzele noastre reclamă imperios o serioasă meditațiune și fiind-că înființarea conferințelor nu se poate cu una cu două, fac o propunere și las în buna chipzuială fiecărui frate, căruia îi zace serios la inimă să se pronunțe, că oare nu ar fi consult să intrăm în sinul reuniunii fraților învățatori și acolo alături cu denșii să lucrăm și desbatem cauzele de interes bisericesc și cultural?

O fac aceasta deplin convins fiind, că fraților învățatori — carii asemenea ard pre un cărbue cu noi — nu le va fi indiferent intrarea noastră în reuniunea Dlor din mai multe puncte de vedere.

Una este ținta, la care prin pozițiunile noastre tindem a ajunge, adică luminarea și cultura poporului în fruntea căruia ne aflăm, și 2-a pentru ajungerea acestei ținte alături trebuie să luptăm, umer la umer datori suntem să punem, și de unele și aceleș mijloace trebuie să ne folosim.

Esperința ne au dovedit, că unde între preoți și învățatori este înțelegere, acolo și lucrurile merg și trebuie să meargă; pentru-că unul spriginesce cauza altuia și cu un succes de minune. Unde însă se lucră în disonanță nu numai că nu se edifică moralicesce nimic, ci prea adese se dărmă și aceea ce a fost.

Măncând deci din aceste considerațiuni rog atât pre frații preoți cât și pre frați învățatori să se pronunțe în cauză, căci cred este de dorit, ca prin aceasta să dovedim în mod deplin, că una ne este turma și una suntem noi păstorii.

Maidan în 30 Ianuarie 1898.

Aureliu Iana
preot.

Notițe de Igienă

Acidul carbonic se formează la arderea lemnului, cărbunelui, petrolului ș. a., afară de aceea prin plămânelor oamenilor și animalelor se depărtează din corpul acestora foarte mult acid carbonic. Un om crescut respiră în o oară cam 22—23 litre de acid carbonic.

Mult acid carbonic se amestecă în aer din putrezimea corpurilor organice o din mine și vulcani. Acestea cantități de acid carbonic amestecându-se cu hydrogenul și oxygenul, formează aerul atmosferic, în care prelângă toate acestea este foarte puțin acid carbonic.

Dacă omul și animalele ar inspira numai acid carbonic, acelea ar muri înmediat. În pivniță, unde ferbe mustul, în mine sau fântâni a-funde ș'au aflat mulți oameni mormântul prin inspirarea de acid carbonic. Dar nu numai acidul carbonic curat e așa de periculos pentru oameni,

ci și dacă se înmulțesc în aer; așa, dacă omul inspiră un aer, în care în 100 litre se află 1—5 litre acid carbonic atunci se simte rău, îl doare capul și-i vine greață; în un atare aer, în care în 120 litre se află 30 litre de acid carbonic omul sau animalul în scurt timp își află moartea.

Dacă în aer ajung aburi de apă, aerul devine umed. Umezeala aerului are influință asupra sănătății. În aerul uscat, în care este foarte puțin abur de apă, pelea devine uscată, mucosa nasului, a laringei și gâtului asemenea; vocea devine răgușită și corpul pierde din căldura proprie. În aerul umed asudările de pe corp nu evaporază și mai ales, dacă aerul e și cald, ca în climatele tropice, cauzază o mulțime de morhuri de peale.

Unde este multă apă, pe lângă lacuri, riuri, în locuri mocirloase, aerul e și mai umed, decât în ținuturi uscate, nesipoase, stâncoase, pentru că în atari locuri nu este apă, care să evaporeze în aer.

Temperatura sau gradul de frig sau căldură, ce-l are aerul, încă are influință asupra sănătății. În contra frigului ne apărăm cu vestminte.

Gradul de căldură sau frig îl măsurăm cu ajutorul termometrului.

Vânturile, sau mișcarea aerului în urmarea diferențelor de temperatură, sunt din mai multe puncte de vedere de mare însemnătate, cu deosebire însă, din punct de vedere igienic. Aerul cald e mai ușor ca cel rece, de aceea aerul cald ocupa loc de asupra de aerul cald.

Aerul, care e mai aproape de supra fața pământului, plane dacă lucesce soarele, se încălzesc mai repede și se ridică în sus, venind în locul lui aerul mai rece, așa se nasc vânturile. După ce suprafața pământului nu e în o formă de rece, aerul cald cu cel rece se schimbă în continuu. Aceste schimbări sunt cauzele schimbărilor de timp. Cu schimbarea timpului stă în legătură ploaia, neaua, roaua, negura, bruma, grindina ș. a. schimbări de agregățiune a aburilor de apă, ce se află în aer.

Presiunea aerului, care o măsurăm cu ajutorul barometrului are mari influențe asupra vieții noastre organice, nu numai pentru aceea, că ne pune margini de viață, dar susține în internul corpului nostru fluide, ce sunt de lipsă spre a trăi.

Schimbarea presiunii aerului stă în legătură cu schimbarea timpului. Când e aerul cald și umed, și când de comun se îndatinează a ploua, barometrul scade, și se ridică, când e timp uscat, și când presiunea aerului e mai mare. După cum aerul e rece sau cald, umed sau uscat, eserează deosebite influențe asupra corpului nostru. Cel mai nesănătos este aerul umed și rece, plane, dacă e în mișcare.

Necurațenia aerului. Unde se întrețin oameni și animalele sau unde pământul exalează diferite gaze, acolo aerul nici când nu va fi destul de curat. Evaporările din oameni și animale, aerul respirat, plin de acid carb., întru atâta strică aerul, încât omul simte o apăsare neplăcută și preste tot se simte rău. — Părți de plante și de animale în putrejun, gunoii, escrementele oamenilor și ale animalelor prin oxalațiunile de un miros neplăcut — de asemenea strică aerul și ca atare are o influință stricăcioasă asupra corpului omenesc. Aerul prea plin cu pulvere nu numai e stricăcios, fără chiar periculos.

Muncitorii din fabrici, mori ș. a. se îmbolnăvesc la organele de respirat, plămâni, la sânge, pentru prea marele conținut de pulvere. Pulverea iritează membrana mucoasă a organelor de respirat și o aduce în o formă de aprindere numită catar. Pe drumurile pline de pulvere, plane dacă comunicațiunea e mare, aerul în-continuu e plin de pulvere, a cărei inspirație nu numai pentru aceea e periculoasă, că cauzază aprinderea organelor de respirație, fără și pentru aceea, că cu pulverea se amestecă în aer o mulțime de microb, cari cauzază îmbolnăviri grave și în modul acesta se transplanta morhuri periculoase dela om la om. Este cunoscut, că în orașe cu comunicațiune mare, cu străzi pline de pulvere, sunt în continuu morhuri lipicioase, cari se estind foarte repede, precând în locuri păduroase sau pre țermurii mării atari morhuri nu prea există. După ce pulverea periclitează într'atâta sănătatea omului, chiar natura s'a îngrijit, că prin o cale sau alta, se paralizese acest periclu, anume: nasul și gâtul pe partea din launtru sunt mult puțin în continuu umede, așa că dacă respirăm pre nas, cantitatea rea mai mare de pulvere se lipesc pe membrana mucoasă a nasului și gâtului.

Clima. Fie-care punct a pământului are schimbările sale proprii de timp. În părțile sudice a țerei s'a îndatinat a fi alt timp decât în părțile nordice, alt timp în părțile muntoase, păduroase și altul în părțile dela șes. Cantitatea umezelii și căldurii, și mișcările aerului determinează clima. Hotărîm deci clima din temperatura aerului, din umezală, presiune și starea de agregățiune a aceluia, din desimea și direcțiunea vânturilor și din innoreala cerului. În urmarea acestora deosebim pre pământ 5 zone, zona caldă, 2 zone temperate și 2 reci.

Clima are mare influință asupra sănătății omenesci. În clima ferbinte, unde s'a îndatinat a fi foarte cald, altmintrelea trebuie să vețuească omul, decât în clima temperată, și altmintrelea în clima rece; alte morhuri amenință sănătatea

individului în diverse clime, de unde urmează, că omul trebuie să aibă înbrăcăminte și nutriție corespunzătoare schimbării de timp, dacă voesc să rămână sănătos. Pentru a ne convinge despre adevărul celor afirmate las să urmeză aci pe scurt, după descrierea unor călători, unele date cu privire la climă, din care se va putea vedea, ce luptă uriașă trebuie să poarte individul cu schimbarea timpului. În clima ferbinte nu este omul stăpânul solului (suprafeței pământului) nici atât ca la noi, ci lumea plântelor îl dominează; iar omul trebuie să poarte luptă formală cu ele. Dacă a părăsit lupta, plântele străbat în străzi, orașe ba îl scot chiar din casa proprie, după cum arată multe exemple în America de mijloc. Mai ne egală e lupta cu aerul, cu căldura, înădușala și miasmele aceleia, cari sunt cei mai mari inimici ai sănătății omenesci. Spre sud dela Roma, un ținut a exalat un aer așa de plin de miasme, în cât călugării ordului trefontan, erau siliți a umbla să doarmă în Roma, pentru că altminterlea se bolnăveau de friguri periculoase; decând însă s'au plântat acolo vreo 20000 de Enealyptus (un arbore), cari prin creșterea lor au absorbit umezala, s'a făcut și aerul mai suferibil. În provincia Campania oficianții dela calea ferată merg să petreacă noaptea în Salerno, din cauza frigurilor pernicioase; iar dimineața îi duc trenul iarăș, pela oficiile lor. O ocupățiune de 5 minute pe catargiul unei năi, ce percurge Marea roșie e egal pentru European cu un morb greu de 5 zile. În umbră, sub pânza întinsă asupra bordului năii, e o căldură de 38—40 C., care noapte scade 35—34° C.

Dr. Gaspar Ferencz scrie, că percurgând naia de rebel „Zrinyi“ Marea roșie a trebuit să angajeze negri pentru încălzirea mașinei, cari negri au primit o diurnă de 6 fl. în aur și cari cu toate că sau perindat tot la 2 oare, când au ajuns pre bord cădeau jos ca ființe fără viață. Europeanii nu ar fi fost în stare să supoarte ferbințala de 65—68° C.

În Armenia turcească, dacă omul nu ține strict regulile igienice plătesce cu sănătatea ușorința sa, este cuprins de friguri, în contra cărora de giaba se luptă cu chininul. În Point Galle pre insula Coylon atâta e de umed aerul, încât pe timpul vântului Mosun fie care urmă cubică de aer, conține 14 grm. de apă. Temperatura nu e tocmai mare, dar din cauza umezalei sudorile nu evaporază și căusază diverse morburile de pele.

În Singapore cătră 11 oare din zi până la 3 oare după ameză e atât de mare ferbințala, încât la cea mai mică mișcare erump sudorile; iar sângele circulează în vine ca o lavă ferbinte.

Cea mai mare plagă a climelor tropice este „preakingsteat“ (nisce beșicuțe mici roși pre pele), cari cu cât mai tare se scarpină omul, cu atât mai mult pișcă, apoi se fac abscese, rani și pre urmă se vindecă. Acei, cari petrec mai demult în ținutul amintit, prospiciază miserabil. Căldura e mare, apa e caldă și setea nu o poți stempăra; ca beutură recoroitoare folosesc soda cu rachie, care e o beutură foarte stricăcioasă și se plătesce până la 1 fl. 20 păharul. Acestea exemple ne pot convinge despre înfluența climatei asupra sănătății. Mai am de adus, ca chipul să fie deplin, că în climatele calde mai pretutindenea sunt acasă frigurile și morburile de ficat.

(Va urma)

Dr. M. Pop.

Apel și dare de samă

Comuna Sușca, a fost până în 25 Aprilie 1896 sub ierarchia sârbească uitată și părăsită, ca cum n'ar fi existat pe lume ca româna. Ca prot român în apropiere de cinci Chlm. tare m'a interesat soartea bișilor Sușcani, mai cu samă de când cu ocaziunea cetirii unei rugăciuni la un bolnav, care venise la Pojejena-romană în sânta capelă, am esperiat, că bolnavul, deși era junelaș nu scia să și facă semnul s. cruci.

De și cam târziu, abea după 31 ani dela renfințarea mitropoliei române, dar totuș s'au deșteptat și dênșii din somnul letargiei și încălziți de capela din Pojejena-romană la 14 Octomvrie 1895 făcură o rugare cătră Ven. Cons. din Caransebeș, carea la 25 Aprilie 1896 se re-soalvă imbucurătoriu căci Sușcanii, fură încorporați Metropoliei române la diecesa scutită de Domnezeu a Caransebeșului, eșind goli dela frații șerbi, fără partea cuvenită din biserică și fără sesiunea parochială.

După lupta de scăpare urmează lupta de esistență, carea e și mai grea ca cea dintâiu, fiind poporul sêrac după pământul slab și sêrac pe care este așezat. Și când mi se puse întrebarea analoagă cu a Iudeilor cătră Isus: „Ce semne și dovezi dai noauē, că vom putea zdfi o biserică, Părinte Alesandre?“ mai nimerit răspuns în pripă nu aflăm ca pasagele din S. Ev. Mateiu VII. st. 7. „Cereți și se va da voauē, căutați și veți afla, bateți și se va deschide voauē.“

În înțelesul acestor cuvinte, basat pe iubirea de frate a publicului român, am promis și eu fraților români, că venind ei în sinul bis. române nația întreagă la primuul apel va grăbi a li trâmite tot putinciosul ajutoriu, ca să și poată rădica o bisericuță sau cel puțin o capelă, carea să-i adune și țină sub scutul sêu.

Nația romană de pe întreg rotogolul pământului se nu cruce, nici cel din urmă cruceriu pentru rădicarea bisericii române în drumul de țară de pe malul Dunării, pe care din Baziaș până în Berzasca în o distanță de 72. Chlm. abea se află decăt o singură bis. română, în comuna Coronini. Sânta biserică apoi pe lângă portul românesc al femeilor va întări și dovedî, că și aci sunt romani și bis.

va pune capet abuzurilor sârbesci, cari cu tot felul de momeli și înfricoșări se încearcă a-i amăgi și desnaționaliza.

În numele com. bis. Sușca apelez la sfințul de umanitate și iubire frățască și rog ca nația, carea este bogată de inteligență, magnati, proprietari mari de pământuri, Dr. de drepturi, juzi regesci, preoți, învățători, damele de clasă mai înaltă, precum și femeile economilor noștri cu stare mai bună, binecuvântată de Domnezeu, toți și toate să „jubiți pre Dl Dumnezeu nostru din tot sufletul și din toată inima” și dați din ce puteți cu aceasta ocaziune spre a ușura redicarea unei biserițe la o comună de 700 suflete, încunjurată de elementul slav, care se încearcă și azi a o nimici și a o desbina.

Inteligență și preoție din întreaga metropolie, nu uitați învățătura Mânt. Cristos din S. Ev. dela Mat. V s. 14. „Așa să lumineze lumina voastră naintea oamenilor ca să vadă faptele voastre cele bune și să mărească pe Dumnezeu.” Apoi la Ev. dela Luca IX s. 51. ni se spune, că Mânt. Cristos a zis: „Mulți proroci au voit să vadă cele ce vedeți voi și n'au văzut și să audă cele ce auziți voi și n'au auzit.” Tocmai așa e și cu acești români. Câți și câți călători români prin aceasta comună au voit să-i audă, că vreau să fie români după cum în faptă sunt și să-i vadă trecuți în sinul mării biserici și nu i-au auzit nici văzut, iar noi, cari îi și vedem și auzim strigând după milă și ajutoriu, să-i îmbrățișăm, ca tatăl pe fiul cel răătăcit, să li tindem tot putinciosul ajutoriu moral și material, ca să-și redice o bisericuță unicul scut și adăpost, liman sau port mai sigur în timpuri furtunoase.

Biserica pe uscat e compasul marinarilor de pe apă. — La Ioan XIV. s. 27. se zice: „Și cuvântul nu e al meu, ci al Tatălui celui ce m'a trimis pe mine.” Așa și acest apel către întreaga nație din patrie și afară, nu este al meu, ci al poporului mic încredințat spre îngrijire și păstorie. Nu ve pară rău, Dlor, după denariul, ce-l jertfiți, ci binevoiti a pune la inimă învățătura sântă: „Grăunțul de grâu, de nu va muri el singur rămâne, iar de va muri multa roadă aduce” Ioan XII. s. 1. Așa este Dlor și cu denariul nostru, unul și acela rămâne; iar de îl vom da pentru redicarea s. biserici multe roduri de fapte bune prin s. biserică va aduce.

Domnilor! să ne uităm numai în comoara de pilde și învățături a le Mânt. Cristos și vom afla ce este averea, bogăția și viața omului. Așa pildă cu bogatul: „Întru aceasta noapte vor să ceară sufletul dela tine; dar cele ce ai adunat a le cui vor fi?” (Luca XII s. 16).

Așa și este. Câte moșii, câte averi și bunuri mari după moartea omului trec în mâni stăine prin căsătorii, prin moarte fără următori, prin economisarea rea a următorilor și numele fostului proprietar dispăre ca cum n'ar mai fi fost în lumea aceasta. Precând, abstrăgând dela faptele nobile și sante, o biserică, o școală, o fundațiune eternisează numele omului, neșters nici prin nemiloasa moarte, vecinic rămâne. Altcum omul în lumea aceasta trecătoare nu este nimic mai mult, ca o nae pe fața apei, carea pe unde umblă face numai un sgomot cu nisce valuri, cari cu grabă dispar, ne lăsând nici o urmă după sine.

Ca aceasta idee măreață să se poată realiza și ca să putem avea un rezultat mai favoritoriu, rog întreaga românie dela metropolie până la parochie, dela capitala țerii până la sat, dela clasa mai naltă până la agronomi, că nu numai la singuratici, ci la toate ocaziunile, în cercuri familiare și în societăți, se colecteze.

Apoi băncile noastre naționale, societățile de cultură și ajutorare, bisericile bogate române fără diferența de diecesă etc. etc. toți și toate să arete, ce li este menirea și scopul.

Rugând pe Dumnezeu pentru aducătorii de daruri, în bucuria nemărginită, ce o simțesc cu încorporarea acestei comune la metropolia română orientală, m'ăș bucura și mai mult să și ved această idee sântă și măreață realizată și urzala necazurilor sevărșită, să pot repeta rugăciunea bețrânului Simion: „Acum slobozesce pre robul tēu stăpâne în pace, că văzură ochii mei mântuirea poporului român de sub sârbi; lumine, Doamne, să fie biserică redicată pentru el, laudă și mărire poporului român celui ce a rădicat-o!

Donațiunile marinimoase în bani și ornate bisericesci se pot trâmite la adresa:

Tudor Ianculoviciu pres. com. parochial în Sușca, posta ultimă Belobresca (Belobreska), via Baziaș, Com. Caraș-Severin (Ungaria).

Darurile până acuma sosite și intrate sunt:

1. Ilustra familie de Mocsony, Budapesta	100 fl.
2. Magnificenți Sa Dl V. Babeș,	5 „
3. Dl. Emanuil Ungurean, Timișoara	10 „
4. Dl. Vlad Spatariu adv., Vârșeț	2 „
5. Dr. Aureliu Novac adv., Biserica-albă	2 „ 50
6. Prea on. ad. protopop Filip Adam cu colecta din protopresb. Bisericii-albe	139 „ 22
7. Dl Ilie Trăilă dela cassa de păstrare rom. din Oravița	50 „
8. S. Sa părinteie Ioan Petroviciu din Ciclova-rom.	50 „
9. Alesandru Blașiu preot în Pojejenaromână	114 „ 50
Suma în bani gata	473 fl. 22
10. Sântia Sa Ioan Petroviciu din Ciclova rom. cu părintele Traian Oprea din Noldova-noauă (un clopot a) în valoare de	200 fl.
b) O cruciuliță de argint	30 „
c) O cădelniță	10 „
d) Doauă sfeșnice pentru pruncii mini-stranți	4 „
e) Un apostol și liturghieriu	10 „
11. Alesandru Blașiu preot în Pojejenaromână 45 stânjini de piatră în valoare de	90 „
12. Comunitatea de avere din fostul regiment Nr. 14 grăniceresc lemnul necesariu la acoperiș în valoare de (106 fl).	106 „ 00
14. Dr. Aureliu Novac adv. în Biserica-albă un Evhologiu și un orologieriu în valoare de	8 „ 80
Suma în naturale	458 „ 50

Cu suma de sus în bani gata de . 473 „ 22

La finea anului 1897 averea bisericească

face suma: . . . . . 931 „ 72

pentru care, prin acesta aducem profunda noastră mulțumire tuturor M. O. Dni, carii bine au voit a ni arăta iubirea frățească față de noi prin aceste marimonioase daruri.

Tudor Ianculoviciu

pres. com. par.

Alesandru Blașiu

adm. par.

Varietăți

Părăstas. Joi în 5/17 l. c. s'a ținut cu toată solemnitatea în biserica sântului Ioan Botezătorul din cimiteriu un părăstas pentru fericitul Episcop *Ioan Popasu*. La acest act divin a pontificat P. O. D. Protoprestiter Andreiu Ghidiu asistat de preoțimea locală în prezența P. S. S. Domnului apiscop diecesan, *Nicolae Popea*, a P. C. S. Domnului Archimandrit *Filaret Musta*, a membrilor consistoriali, profesorilor și elevilor dela institutele diecesane, a membrilor comitetului parohial, a reprezentanților dela Comunitatea de avere și altor stimători ai neuitatului episcop.

Proect de lege pentru salarisarea preoților. Domnul ministru de culte și de instrucțiunea publică a înaintat dietei un proect de lege pentru salarisarea, respective întregirea salariilor preoților la suma de 400 respective 800 fl. În numărul viitoriu vom publica acest proiect.

Necrolog. Din Bocșa primim faima, că vrednicul credincios de acolo *Nicolae Panaiot* a reposat. Mai mult în numărul viitoriu.

Încredințare. Domnul Dr. *Ioan Nedelcu*, avocat în Oravița, și-a încredințat de soție pe dragălașa Domnișoară *Maria*, fca P. O. D. *Alesandru Popoviciu* protopresbiterul Oraviței. Felicitări!

Dare de samă și mulțămită publică. La stăruința și esemplul Dlui părinte Traian Oprea și stimatei sale soții, mai multe grupe de lucrători din Moldova noauă prin contribuiri benevole au înpodobit sânta biserică cu următoarele obiecte:

1). Părintele Traian Oprea și stimata soția, pentru pomenirea sufletului bunicei lor Floarea Iancoviciu, au donat 2 prapuri negri în preț de 35 fl; și speșele pentru legarea evangheliei în catifea, 20 fl.

2). Damele române, și anume: Silvia Oprea, Ecaterina Balia, Sofia Balia, Savu, Persida Marișescu, Iuliana Melania Brebenariu, Maria Petroviciu, Emilia Mareșescu, Vinca, Iuliana Liuba; Susana Guran, Iuliana Vladulescu, Lizabela Arcan, Melanie Paniciu au donat un îmbracamânt pe iconostas, de catifea bordo, în preț de 14 fl.

3). 13 stihare de mătăsă pentru pruncii ministranți în preț de 148 fl. le-au donat Domnii: George Stroia Costa Stroia, Ion Ungurean, Tudor Stroia, Anton Dălbocșean, Ilie Velovan, George Guran, Ignea Guran, Trifon Runcan, George Craiovan, Nicolae Cocărlă, Teodor Runcan, Dumitru Tăran, Alexandru Taranu, Ioan Novacescu,

George Ragobete, George Goanță, Ioan Goanță, George Muntean, Costa Vuia, Mihaiu Nicola, Vasile Guran, Ioan Crainiceanu, George Ardelean, Barbu Buluta, Iovan Zlătariu, Constandin Călescu, Dum. Craiovan, George Buda, Moise Buda, Ilie Băiaș, George Bugariu, George Gêrjanu, Nicolae Iancu, Nicolae Stroia, Constantin Carabașiu, D. Calescu, George Vuia, Ilie Ungurean, Ilie Stroia, George Sierban, Ioan Izvernariu, Petru Sporea, Moise Tudor, Pavel Ioan, D. Ioan, Nicolae Buriman, Ilie Verdeț, A. Ardelean, George Buriman, Ioan Buriman, Nicolae Izvernariu, Pntru Munteanu, C. Craiovan, Teodor Mareșescu, Nicolae Ion, Ion Ion, Petru Stroia, Ion Brugescu, Nicolae Tudor.

4.) Doi prapori de mătăsă roșie din preț de 140 fl, au donat grupul lucrătorilor de sub conducerea lui Vasile Calescu și soții: Nicolae Calescu, Petru Calescu, Ion Benga, Dumitru Bengă, Ioan Cârstoi, Atanasie Stroia, Ștefan Dobrescu, C. Ioan, Gligore Ion, Ilie Ion, D. Carăcălean, Nicolae Novacescu, Grigore Nicola, Danilă Busuioc, George Pârvan, George Verdeț, Ion Popescu, Ilie Popescu, Nicolae Șerban, C. Șerban, Petru Cocărlă, Ioan Cocărlă, Vasile Benga, Nicolae Bengiescu, Vasile Timișan, Efta Velovan, Efta Velovan, Dumitru Velovan, Dumitru Popescu, George Popoviciu, Iacob Crainiceanu, Ferdinand Băiaș, Ioan Pau, Ion Buda, D. Măran, George Tudor, C. Popescu.

5. Un ornaț preotesc în preț de 70 fl. de mătăsă vlnetă, o icoană praznicarii în preț de 5 fl. un sfesnic mare în preț de 5 fl. au donat grupa lucrătorilor de sub conducerea lui Ilie Popescu și soții: Dumitru Cărăboian, Teodor Muntean, George Velovan, Petru Velovan, Ilie Cămpianu, Nicolae Boboescu, Constantin Putnic, Constantin Ungurean, George Popescu, Teodor Popescu, Ilie Muntian, George Tutuian, Nicolae Stroia, George Stroia, Vasile Izvernariu, Vasile Timișan, Andrei Ion, George Stoica, Pavel Iancu.

6. 2 Felinare cu prăjini în preț de 27 fl. le-au donat grupa lucrătorilor de subconducerea lui Iulian Vinchiciu și soții: Antonie Delbocianu, Dum. Băleann, Alexandru Băleanu, George Popescu, Nicolae Popescu, Dumitru Popescu, Ion Guran, Ion Muntian, George Velcu, Alexa Zlatari, Iovan Zlătariu, Mateiu Tismonariu.

7. 4 candelile de argint de china pe simplă, în preți de 38 fl, le-au donat grupa lucrătorilor de sub conducerea lui Constantin Verdeț și soții: Ion Chisalița, Alesandru Ardelean, Constantin Calescu, Nicolae Băiaș, Petru Vuia, Constantin Ragobete, Moisa Buda, Dumitru Velcelean, Constantan Goanță, Anton Novacescu, Ioan Benga, Dumitru Beuga, Ion Pepescu.

8. Un litieriu de argint de china în preț de 46 fl. Pau donat grupa lucrătorilor din ocele Berzaschei, de sub conducerea lui Nicolae Dobrescu și soții: Constantin Caracaleanu, N. Radinariu, Ion Popescu, Constantin Tudor, Nicolae Tudor, Ioan Crainiceanu, Nicolae Craiovanu, Constantin Mihaiu, Ion Ungurean, Constantin Stroia, Petru Craiovan, Vasile Băiaș, Ion Velovan, Vasile Guran, Ioan Muntean, Petru Stoica, Mihoiu Crainiceanu, Moisi Calescu, George Iancu, Vasile Iancu, Ioan Craiovan,

Ion Iancu, Nicolae Popescu, Andrei Muntean, Moise Damian, Mihail Jian, Ion Jian, Ilie Băiaș, Ilie Muntean, Dumitru Țuțian, Gligore Tudor, George Tudor, Constantin Carabaș, Ion Sârbu, Vasile Măreșescu, Petru Muntean, Ion Disagă, Dumitru Raica, Mihail Nistoran, Badiță Guran.

Primească deci și pe această cale marinișoși contribuenți mulțămite din partea noastră. De Dumnezeu ca de aici înainte tot cu acest zel să lucre și mai de parte la prosperarea și apararea intereselor bisericii. *Moldova nouă* în 1898. — *Comitetul parohial*.

Dare de samă și mulțămită publică. Reuniunea de cântări și muzică a plugarilor români din Hodoș" cu ocaziunea concertului aranjat la 6/18 Ianuarie a. c. la Botezul Domnului, în sala școalei gr. or. rom. din loc, a avut un venit curat de 46 fl. 96 cr. v. a. Oferte și suprasolviri au primit reuniunea pentru fondul seu dela următorii Mult Stimăți Domni: Din Boldur: Eutim Barbulescu notar, 10 fl.; Ion Leucuș econom, 10 fl.; Vasile Voică preot, 1 fl.; Paștila, 80 cr.; Moldovan, 80 cr.; din Lugoj: N. N. 1 fl.; N. N. 50 cr.; Jurca 50 cr.; Bireescu, 50 cr.; Dr. S. P. 50.; David Strasser neguțător, 1 fl.; Coriolan Bredicean adv., 1 fl.; Besan, 1 fl.; N. N. 50 cr.; M. T., 40 cr.; Simion Barbulescu, 50 cr.; Dr. Isidor Pop, 50 cr.; T. P. Răcz, 40 cr.; Dr. Dobrin adv., 1 fl.; Dr. Florescu, 50 cr.; Dr. Major, 50 cr.; Iorga Burencia, 50 cr.; L. 1 fl.; I. Vidu inv. 50 cr.; I. Jurca inv. 1 fl. 80 cr.; din Orșova: Traian Hențu învățător, 1 fl.; din Mărul: Fischl Géza, 50 cr.; din Honoriciu: Lazar Popoviciu 50 cr.; din Jabăr: Max Maioroviez, 1 fl.; din Darova: George Berariu not. 60 cr.; din Oloșag: Giuri Toma, 60 cr. Primească susamintiții Mult Stimăți Domni mulțămite din partea reuniunii. *Hodoș* la 5 februarie 1898. *Simion Blajovan* președintele reuniunii. — *Iulius Voda* casariul reuniunii.

Mulțămită publică. Onorabila Doamna Elisaveta Marin din Caransebeș a binevoit să dăruiască pe sama sântei noastre biserici gr. or. române din Omolița, lângă Panciova: 1 icoană a sf. Vasilie, 1 icoană a sf. Nicolae 2 lumini mari cu pantlici vinete, apoi tămâie, smirnă, 1 sticlă cu oleiu de ars și o cutie cu bumbi pentru de pus în candelă, toate în preț de 12 fl. v. a., pentru cari daruri subscrișul în numele meu și al comitetului parohial gr. or. român îmi exprim și pe aceasta cale adânc sfmțita mea mulțămită binevoitoare donatoare, rugând pe bunul Dzeu să-i lungiască firul vieții și să-i răsplătească frumoasa faptă creștinească după atot bunătatea și dreptatea sa. În numele comitetului paroh. gr. or. român — *Omolița* în 15. Ianuarie 1898. — *Ioan Stroca* adm. paroh.

Compozițiile lui Ciprian Porumbescu. Sub îngrijirea Dnei *Maria L. Rațiu* născ. *Porumbescu* a apărut primul câet din compozițiile musicale remase dela frațele ei *Ciprian Porumbesc*. Câetul conține 7 piese și adică: 1. *Imn de urare* (pentru 2 voci); 2. *Hora Prahovei* (p. pian); 3. *A căzut o rază lină* (poesie de *M. Cugler*); 4. *Fluturăș de noapte* (polca pentru pian); 5. *Frunză verde mărgărit* (cântec popular); 6. *Pe câmpiile Stupcei* (*Mazurca* pentru pian); 7. *Fata Popii* (poesie de Bolin-

tinean). Fie-care caet elegant tipărit constă pentru abonenți 75 cr. iar pentru on. public amator 1 fl. Amatorii pot avea ori care din aceste piese și separat cu 25 cr. bucata. Adresa Doamnei *M. L. Rațiu* este: *România, orașul Buzeu, strada Salvariei*.

Acest caet, precum și singuraticile piese se capătă și la librăria noastră diecesană.

Deci doritorii de a avea aceste compoziții, se binevoiescă a se adresa librăriei diecesane.

Convocare. Subscriitorii acțiilor la întreprinderea comercială în înființare „Severineana“ societate comercială pe acții se invită prin aceasta în virtutea §. 154. din legea comercială la *adunarea generală constituantă*, carea se va ținea în Caransebeș la 3 Martie 1898 st. n. la 10^{1/2} oare a. m. în sala comunității de avere. Obiectele: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Constatarea capitalului social prin subscrieri și prin solviri. 3. Stabilirea statutelor societății. 4. Concluz referitoriu la constituirea societății. 5. Alegerea direcțiunii și a comitetului de supraveghere. 6. Concluz relativ la responsabilitatea fondatorilor normată în §. 152 din legea comercială. În înțelesul §. 155 din legea comercială, fie-care acție subscrisă dă un vot. În înțelesul acelei legi, nici un acționariu nu poate exercita mai mult de 10 voturi. Acționarii pot participa la adunare sau în persoană, sau prin plenipotenți. Caransebeș din ședința fondatorilor ținută la 3 Faur *Andrieu Ghidiu* președinte. *Dr. Petru Ionescu* secretariu.

Căsătoria după legea civilă ungară (Art. de lege XXXI din 1894) cu notițe din dreptul bisericesc răsăritean de *Dr. Petru Ionescu*. Caransebeș. Editura Tipografiei și librăriei diecesane. Prețul 80 de cr.

Concurs

Conform ordinațiunei Ven. Consistoriu diecesan ddo 8. Ianuarie a. c. Nrul 45. B. se escrie concurs pentru întregirea definitivă a parohiei gr. or. române de cl. III. din comuna *Dragșina*, protopresbiteratul Buziașului, comitatul Timiș, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele sunt:

1. O sesiune parohială.
2. Doauă plățuri intravilane.
3. Birul și stola usuată.

Se observe, că jumătate din sesiunea parohială se folosește deocamdată pentru acoperirea datoriilor, ce însărcinează această sesiune.

Concurenții cualificați sunt avisați, ca suplicele de concurs, ajustate conform statutului organic bisericesc și a regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial, să le subștearnă Prea on. Oficiu protopresbiteral al Buziașului în Ghilad.

În fine concurenții sunt poștiți a se presenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sânta biserică, dar nu în ziua de alegere.

Dragșina din ședința comitetului parohial ținută în 17 Ianuarie 1898.

[6] 3—3

Comitetul parohial

În conțelegere cu administratorul protopresbiteral.